

REDACTIA
AD, STR. AULICH (ADAM)

ABONAMENTUL

pentru Austro-Ungaria:
pe 1 an fl. 10; pe 1/2
an fl. 5; pe 1/4 de an
fl. 2.50; pe 1 luna fl. 1.

pentru România și străinătate:
pe an 40 franci.

Manuscripte nu se inapoiază.

ADMINISTRAȚIA
ARAD, STR. AULICH (ADAM)

INSERTIUNILE

pe 1 și 2 săptămâni: prima dată
7 cr.; a doua oară 6 cr.;
a treia oară 4 cr. și timbru
de 30 cr. de fiecare publi-
cațiune.

Atât abonamentele cât și
insertiunile sunt a se plăti
înainte.

Scrisori nefrancate nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Lupta în comitat.

Frații noștri valahi să lase deci odată deoparte neîncrederea lor către guvern și națiunea maghiară. Este în interesul lor s'o facă. În Unguri nu este ură ori invidie să ia naționalităților pânea din gură, și politica maghiară nici pe departe nu întinde să desnaționalizeze celelalte neamuri.

Așa glăsuiește „Aradi Közlöny“, organul guvernamental din Arad. Și aceasta din incidentul discuțiilor ori mai bine a scandalului enorm ce s'a petrecut luni în adunarea congregațională, unde, după propria mărturie a tuturor patru ziare ungurești din loc, Ungurii au întrerupt într'una, au făcut sgomot asurzitor, numai ca să împedice pe oratorii români să vorbească.

Dar' dacă în Unguri nu este ură, ce a însemnat vuietul enorm și acele strigăte pătimase în tot timpul cât au vorbit Români.

Dacă într'ensii nu viaza invidia să ia naționalităților pânea, atunci de ce în comitat mișună numai slujbași unguri, în cât e rar, ca și corbul alb, să mai găsești și câte un Român?

Foile maghiare și oratorii lor din congregație adevărat, au grija să spună: dacă guvernul ar ținti maghiarisarea, apoi n'ar face școli de stat în comune serace ca Leasa, în mijlocul unui adevărat potop românesc, ci ar ținti desnaționalizarea la centru; dacă Ungurii ar fi invidioși, n'ar fi dat, chiar în adunarea de luni a congregației, stipendiu fiului unui preot... valah!

Cine dintre Români nu știe însă, că guvernul unguresc este cel care ne împedecă să facem gimnasiu românesc în Arad, că dacă școli de stat se fac numai în comune serace și îndepărtate, e că numai p'acolo inspectorul școlar a găsit unelte nemernice cari să-i dea pretexte — să-l roage în numele populației române — a înființa școli de stat. Cine nu știe, că nu mai departe de cât în anul acesta, inspectorul școlar a trântit la examen 14 din 17 candidați de învățatori români pentru cuvânt, că nu știu destul de bine ungurește? Cine nu știe, că dacă stipendiul Bibici l'a câștigat un elev român, e pentru-că Ungurii și-au împărțit voturile între noue elevi unguri!

S'apoi odată pentru tot'auna Ungurii să știe un lucru: supărările noastre și neîncrederea în guvern este nu pentru-că da toate slujbele Ungurilor, ci pentru-că se calcă în picioare drepturile noastre naționale. Se nesocotește lusași legea despre naționalități.

Așa fiind, puțin ne impoartă dacă ici ori colo a ajuns și câte un Român „în pâne“. Dimpotrivă, cei mai mulți Români slujbași de ai statului ori comitatului, pentru națiune sunt perduți. Noi vrem să dispunem înșine de soarta noastră. Comitat, cum este al Aradului, să nu fie în stăpânirea câtorva aristocrați unguri și la dispoziția unui fișpan care nici măcar nu știe românește, ci să fie cum a fost odinioară: autoritățile românești și prețutindeni și limba română, ear' nu sistemul genărmereș de astăzi!

Nu putem deci să avem nici o grațitudine pentru stăpânirea care ne face școli ungurești pe banii noștri. Nu ne trebuie nici chiar pe banii celor din Kecskemét de pildă. Românul care va avè nevoie ori va prinde dragoste de limba ungurească, va învăța el și fără d'al de Varjassy!

Nu ne poate impresiona deci nici-când inspectorul școlar spune că învățătorii noștri sunt slab plătiți. Știm noi asta, și fără constatarea oficială a lui. Vorba e, că ei sunt Români, și dacă sunt oameni cu inimă, servesc și în sărăcie neamul ear' noi când vom pute și unde putem, le îmbunătățim soarta și fără porunca „înaltului guvern“ ori a „luminetei varmeghie“... Ear' pentru învățător ca cel din Honțșor, care și-a lăsat școala română și s'a dus la cea ungurească, unde e plătit mai bine, n'avem decât ocară și blăstăm.

Acestea sunt vederile noastre, ale Românilor cu inimă. Și dacă totuși se găsește d'al de Beleş protopopul, e pentru-că în fiecare pădure sunt și arbori găunoși.

Că facem astfel „politica de sinucidere“, să nu-i pese organului guvernamental din loc.

Noi răspundem, noi vom purta urmările.

Ca încheiere, un singur lucru: câtă vreme și în comitat lupta se poartă cu arme detestabile, pretinzându-se că „teranii Români“ au cerut școli maghiare, din partea noastră nu se poate răspunde decât printr'o înversunată luptă.

Cuota. După o știre a lui „Wiener Tagblatt“ la conferența guvernului ungar și austriac ministrul-president Bünffy a declarat, că este aplicat să ridice quota pentru Ungaria cu 2 procente. După audiența de Sâmbătă a primilor miniștri și a ministrilor de finanțe la Imperatul, s'a ținut în Viena un consiliu comun de miniștri, din care și unii și alții au luat impresia, că Majestatea Sa dorește pacinică rezolvare a chestiei. În urma acesteia guvernul austriac în conferența sa de ieri și-a precizat și el punctul seu de proced. re. Ambele guverne se declară solidare în pertractarea importantelor chestii ale pactului.

CONGREGAȚIA

— Ziua a doua, 11 Maiu n. —

Pe cât de sgomotoase și de turbulente au fost în prima ședință elementele „patriotice“ la auzul adevărilor, ce li-s'au spus în față din partea membrilor români, pe atât de calme au fost ieri, la a doua și ultima ședință a congregației.

Numărul neobicinuit de mare al membrilor din prima ședință. — în a doua a fost redus la sub a treia parte, și astfel atât sala, cât și galeria ieri erau aproape goale. Atât ieri însă, cât și mai ales în ședința de luni, din nou s'a dovedit până la evidentă, că discuțiuni serioase și echitabile — cu ai noștri compatrioți maghiari nu se pot face nici în chestii serioase, nici în cauze de interes comun.

Orbiți de șovinism, ei merg înainte pe calea apucată, și ori-ce speranță de o comună bună-înțelegere cu dânsii — a încetat.

Aceasta este partea esențială din impresia ce ni-o lasă și de astă-dată congregația de primăvară a comitatului nostru, condus azi de oameni fără simț de iubire și de dreptate pentru preponderanta majoritate a populației.

În cele următoare dăm un mic raport și despre decursul ședinței de ieri.

Având la dreapta pe unul dintre baronii Bohus, ear' la stânga pe vice-comitele Szatmáry, comitele-suprem Fábian deschide ședința la 9 ore dimineața.

La provocarea presidiului, otarii citesc pe rând protocolul ședinței premerse și seria obiectelor puse la ordinea zilei, dintre cari cele mai multe se iau simplu la cunoștință, și numai câteva au fost trecute și prin discuțiune, provocată mai ales din partea membrilor români.

Primul orator al acestei ședințe a fost dl M. Veliciu, care prin cuvinte alese și energice pretinde, ca, față cu propunerea comisiunii, privitoare la împrumutul promis de stat pentru școlile populare din comitat, primită de majoritate în ședința de luni, — să se treacă în protocolul acelei ședințe și contra-propunerea membrilor români, care resping împrumutul statului. După o scurtă reflexiune însă și după câteva întorsături de fraze ale fișpanului Fábian, contra-propunerea dlui M. Veliciu se respinge.

La un alt punct al programului, adresă comitatului Zemlin, privitoare la înființarea unei episcopii gr-cat. cu limba liturgică maghiară în bisericele dintr'însa, — comisiunea comitatensă propune, ca congregațiunea să spriginească cererea adresei numitului comitat.

Aci membrul părintele Vasile Mangra se ridică și, printr'o frumoasă românească, motivând cu puternice argumente, face contra-propunerea, ca congregația să treacă la ordinea zilei peste această adresă.

Nici statul, nici altă autoritate politică — zice, între altele, dl Mangra — nu au chemarea și nici dreptul, de a dispune de înființarea de episcopii și de limba liturgică a bisericilor, fără consultarea și învoirea acestora. Acest drept totdeauna chiar dela începutul creștinismului a fost rezervat numai bisericei, care singură este competentă de a dispune de acest drept al seu. — Cum

poate atunci să se amestece aici și să violeze acest drept al bisericei o congregație comitatensă? Oratorul ar mai înțelege acest lucru, dacă, bună-oară, națiunea maghiară întreagă — catolici și reformați — ar trece la biserica greco-catolică. Aici e însă vorba de o mică fracțiune, de câteva mii de credincioși gr-cat., cari cer episcopie cu limba liturgică maghiară. Acolo este scaunul papal, care singur este competent să decidă în chestie. Adrezeze-se acolo, pentru-ca forul competent să se pronunțe în cauza respectivilor credincioși. Pe aceste motive se întemeiază oratorul, când face contra-propunerea în chestia adresei.

Comitele-suprem însă observă, că congregația numai o dorință spriginește, când se pronunță asupra numitei adrese, și de aceea nu admite contra-propunerea dlui Mangra.

La un alt punct al programului: cererea comunei bisericesti române gr-ort. din Dud pentru cedarea unui loc comunal folosit din partea bisericei — spre scopuri culturale bisericesti, se încinge o discuțiune n.ai lungă, fiind-că comisiunea comitatensă a respins această cerere a comunei bisericesti. Membrul părintele V. Mangra printr'o energică vorbire condamnă procedura comisiunii și zice că cererea este foarte îndreptățită. Este vorba — zice d-sa — de o instituțiune culturală, și congregația e obligată să promoveze cultura și civilizația poporului. Propune deci ca cererea comunei bisericesti să fie îndeplinită.

La aceeași chestie și în același sens mai vorbește apoi și părintele Madin din Curticiu; ear' vice-comitele Szatmáry, ținând corectă propunerea comisiunii, o recomandă spre primire.

Majoritatea o primește și contra-propunerea dlui Mangra — cade.

O altă discuție se provoacă la petiția comitetului comunal din Habmagin, care cere dela comitat un ajutor pentru școala comunală de acolo. Comisiunea comitatensă cere votarea ajutorului, ear' părintele Mangra luând cuvântul respinge propunerea comisiunii și zice: Ieri ați votat aici împrumutul de 106.000 fl. dela stat, — de ce nu votați de acolo ajutorul cerut de școala comunală din chestie? Ori nu acesta e scopul împrumutului? Comitatul nu este obligat să ajutore școlile de stat; fondurile aceleia trebuie să-și aibă menirea lor. Intervină statul pentru școlile sale, căci ale lui scopuri le promovează.

Vice-comitele însă răspunde, că comitatul tocmai are un fond disponibil pentru ajutorarea școlilor comunale și că împrumutul de 106.000 fl. e destinat pentru răspândirea limbii și a culturii maghiare pe teritoriul comitatului. — Insistă pentru primirea propunerii comisiunii, ceea-ce se și întâmplă.

Celelalte obiecte și propuneri ale comisiunii au trecut fără nici o discuție și cele mai multe s'au primit după placul patrioților.

Ședința s'a încheiat la orele 12 cu depunerea jurământului oficios al nou-alesului president al sedrii orfanale Alexandru Pecican, și al noului asesor dela același oficiu, Teodor Leviczky.

Sinodul arhidieceșan.

(Dare de seamă pentru „Tribuna Poporului“.)

Sedința a IV-a (5 Maiu)

După autenticarea protocolului ședinței a III-a, presidentul prezintă cererea de concediu pe întreagă durată a deput. prof. Ioan Popea (Brașov), carea se predă comisiei verificatoare, cu scop de a reveni după ce se va refera asupra actelor electorale și numitul își va prezenta credenționalul.

Mai multe cereri dela particulari — se dau în referada comisiei petiționare.

Deputatul T. Gheaja din considerantul, că la pensionarea funcționarilor bisericești nu este proporție între pensiunea învățătorilor, la cari e contemplant de minim 300 fl. și a preoților cu minimul de 200 fl., va să zică preotului i-se revine o pensiune mai mică ca unui servitor de cancelarie, propune, ca consistorul să vină la proxima sesiune cu un proiect de modificarea statutului fondului de pensuni. — Propunerea se transpune comisiei organizatoare.

La propunerea comisiei verificatoare: se verifică alegerea deputatului A. Nicoară.

La ordinea zilei referada comisiei organizatoare (raportor L. Simonescu) asupra raportului general al consistorului din ședința plenară. Raportul privit de cetit, se ia în general la cunoștință.

La desbaterea specială punctul I din raport, referitor la *statul personal* și la referatele consistorului, din care se vede că ases. cons. onor. în senatul strîns bisericesc, protopresb. I. Hannia, fost profesor și director seminarial, după serviciu de 50 ani a *reposit*, pentru ceea-ce sinodul dă expresie condolenței sale; mai departe că ases. cons. Dr. L. Lemeny, ordinar și V. Voina, asesor on., au depus jurământul; și în fine, că în urma câștigării unor puteri nouă, de lucru, s'au făcut unele schimbări și la împărțirea referatelor — se ia la cunoștință.

Punctul II, conform căruia la consistor a intrat în 1896 peste tot 9180 esibite, mai puțin cu 156 ca în 1895, că esibitele s'au împărțit după resortul lor cum și constatarea nrului de esibite venite în referat a fiecărui asesor; punctul III despre nrul ședințelor consistorului ținute (149) — și p. IV despre dispozițiile luate cu privire la *reconstituirea corporațiilor* bisericești pe noul period din 1897—1899 — s'a luat și el la cunoștință.

La punctul V despre dispozițiile relative la *întregirea protopresbiteratelor vacante*: Sebeș, Orăștie, Hațeg, Deva, Dobra, Abrud

și Cetatea-de-peatră, — deput. N. Ivan, în treabă în formă de interpelare despre cauzele reintregirii protopresbiteratului Mediaș, necuprins în raport între cele vacante? Ex. Sa observă, că „la Mediaș s'a instituit mai mult de probă o putere tinără, carea deși aleasă de protopresbiter, n'a fost introdus de protopresbiter până se va experia în punctul capabilități în purtarea oficiului, ear' acum s'a ivit altă greutate: cel instituit a competat la alt tract și așa a crezut de bine să țină afacerea în suspens spre a se încungiura spesele și inconvenientele“ până se va decide în cauza întregirii celorlalte protopresbiterate; după ceea-ce sinodul ia la cunoștință atât partea primă din punctul citat, cât și a 2-a unde se constată, că veteranul protopresb. Sabin Piso, sen., a fost pensionat, ear' tractul Geoagiu II, în sensul dispozițiilor de arondare, s'a încorporat la protopresb. Geoagiu.

Punctul VI, despre ajutoarele votate de plen la propunerea senatului bisericesc al consistorului din fondul bisericilor și din cel școlar eparchial pentru biserici și școli și pentru ameliorarea salariilor învățătoarești, având se urmeze rapoarte separate, apoi partea din urmă despre ajutoarele votate protopresbiterilor ca paușale de cancelarii din fondul Rudolfin, s'a luat la cunoștință.

Punctul VII, în care se pune în vedere că în afacerea *fondului de pensuni* al arhidieceșei, plenului este rezervată deciziunea principială, dacă preoții suplicanți *pentru pensionare* întrunesc condițiile de lipsă pentru a fi puși în stare de odihnă, ear' executarea rămâne în sarcina senatului episcopesc; apoi p. VIII despre votarea ajutoarelor din fundațiunea „Andronic“ între meseriași, cum și IX despre ducerea în îndeplinire a tuturor hotărârilor sinodale anterioare, având se urmeze rapoarte speciale — s'au luat la cunoștință.

Comisia bisericească prin raportorul seu Dr. I. Turcu, referă asupra raportului general al senatului bisericesc și se ia la cunoștință datele privitoare la ședințe ținute (45) la starea clerului (964) în centru 12, în afară 952; 27 protopresb., 3 protopresb. emer. și pensionati, (onorari și, a. m. protopresb. etc.), la comunele bisericești și mișcarea populațiunii; apoi datele despre repositații din cler (18 presbiteri cu 9 mai puțin anul trecut) despre chirotoniri (27: 24 chiroton. de preoți și 3 diaconi și anume și cu calificăție prescrișă ear' 6 cu pregătire extraordinară); despre numărul familiilor (163.908), numărul sufletelor (733.287: 370.899 de genul bărbătesc, 362.388 de genul feminin, cu o descrescere de 2079 suflete, față cu anul

față cu a. tr.: despre cei-ce știu ceti și scrie (bărbați 116.241, femei 74.288—190.529, mai mult ca a. tr. cu 9853) —, s'au luat la cunoștință cu adausul, că consistorul s'a îndrumat a arăta cauzele descrescerii populației; la partea privitoare la cununile încheiate în 1896 în total 4739, din cari: bisericești-civile 4226, numai civile 127 și mestecate 386, s'a primit propunerea, ca consistorul să dea îndrumări preoților, cu să înlesnească părților încheierea cununilor și să fie tras la grea răspundere acel preot, care nu va insista, pentru-ca părțile să ceară și binecuvântarea bisericești; punctul privitor la *convieșuirile ilegale* (concubinate), cari au fost 4248, cu un sporiu de 672 casuri față cu a. tr., din cari *peste o sută* în protopresbiteratele: Abrud, Agnita, Câmpeni, Cluj, Coahalm, Dej, Deva, Dobra, Geoagiu II, Hațeg, Iliia, Orăștie, Sibiiu, Sighișoara, Treiscaune, Unguraș și Zarand; despre numărul nașterilor (legitimi 12.765, de gen bărb., 11.925 de gen. fem. — 24.690; nelegitimi: 1067, de gen bărb. și 978 de gen. fem. — 2045) în total cu 26.735 și cu descrescere de 2286 nașteri cu a. tr.; apoi punctul despre casurile de moarte (22.288, din cari 11.198 de gen. bărb., 11.090 de gen. fem., ear' din total 178 de moarte silnică) cu o mortalitate de 2123 casuri mai mare ca în 1895 — se ia la cunoștință, cu rezerva exprimată de dep. Dr. D. P. Barciuanu, că datele cuprinse în cifre, după-cum se arată în raport, nu par a fi tocmai esacte, lucru de altfel recunoscut și de înaltul presidiu; punctul despre *trecceri religioase*: dela alte confesii la noi 788, ear' dela noi la alte confesii 148, s'a luat spre știre cu respingerea aditamentului dep. V. Tordășianu, ca consist. pe viitor să arate comunele în cari s'au făcut treccerile, cum și cauzele de treccere, mai ales dela biserica noastră; de asemenea s'a luat la cunoștință partea privitoare la parochiile vacante (126); la bisericile sfințite; cum și *restul raportului* despre seminarul „Andreian“ cu 4 prof. în secțiunea teologică; apoi despre demisia parochului Saftu (Brașov) și înlocuirea lui cu prof. suplent Dr. Ioan Stroia; despre dispozițiile luate cu scop de întregire a acestui post; despre elevi în număr de 66 (cu 4 mai mulți ca a. tr.), din cari 7 cu maturitate, 5 cu 8 clase, 2 cu 7, 45 cu 6, 6 cu 4 cl. gimn. și curs pedagogic și 1 cu 6 clase reale; despre examenele de calificăție preoțesc, la care s'au supus 23, dintre cari unul a obținut calculul distinct, 13 bine, 9 suficient, după ceea-ce fiind timpul înaintat, ședința se ridică, anunțându-se proxima pe mâne la oarele 11 din zi.

Consistorul din Arad.

Eată cum s'a făcut restaurarea consistorului arădan în ședința de Sâmbătă a sinodalului:

a) *Senatul strîns bisericesc*: Asesor onorari: Paul Miulescu.

b) *Senatul de școală*: Asesor referent: Dr. George Popa. — Asesori onorari: Iosif Gădinar, Dr. Ioan Trailescu, Dimitrie Maru, Vincentiu Babeș, Paul Rotariu, George Asdelean, Ioan Lengeru, Constantin Crețu.

c) *Senatul episcopesc*: Asesor referent: Dimitrie Antonescu. — Asesori onorari: Iosif Beșan, Ioan Petran, Dionisie Popovici, Ioan Moldovan, Dr. Nicolau Oncu, Petru Trutia, George Feier, George Purcariu.

Ear' consistorul gr.-or. rom. din Oradea-mare s'a compus astfel:

Senatul școlar: Nestor Porumb, George Morescu, Vasilie Papp, Teodor Lazăr, Dr. Atanasie Marienescu, Nicolae Zigre, Florian Duma, Teodor Oancea.

Senatul episcopesc: Iosif Nagy, George Papp, Petru Ciuhandu, Nicolae Papp, Paul Fassie, Ioan Gerlan, Paul Gavrilete, Demetriu Negrean, Paul Papp.

Consistorul arhidieceșan din Sibiu.

În ședința sinodală de Duminecă, 9 Mai n. e., s'au pus la cale alegerile de asesori onorari în senatul bisericesc, școlar și episcopesc al consistorului arhidieceșan pe noul period de 3 ani. În urma votărei crețe, în senatul strîns bisericesc au întărit aproape totalitatea voturilor: director provisoric al seminarului „Andreian“, dl. Remus Roșca; în senatul școlar: Vas. Dămian, protopresbiter în Zarand; Ioan Popovici, prof. la școala de fete și V. Voina, prot. onor. în Brașov; Dr. L. de Lemeny, fost ref. școl., Dr. D. P. Barciuanu, profesor semin.; Virgil Oniț, directorul gimnaziului din Brașov; Leontin Simonescu, secretar metropolitan; Dr. Ioan Mihu, adv. în Orăștie, care prin corectitatea și hărnicia sa, prin precisiunea și claritatea sa, în calitate de raportor al comisiei financiare sinodale, cucerit simpatiile aproape ale întregului sinod arhidieceșan, și Dr. E. Cristea, secretar consistorial; în senatul episcopesc: Droc, protopop în Mercurea; Gal. Șagiu, prot. Reghin; Nicolae Ivan, prot. Alba-Iulia; Pantaleon Lușuța, căp. în pens. și casier consist.; Petru Pipoș, jude de tablă în pens.; George Dima, prof. sem.; Dr. Nic. Veerdea, adv.; I. Preda, adv.; asesor ordinar și totodată referent în senatul școlar a fost al

HERO ȘI LEANDRU

(VALURILE MĂRII ȘI ALE AMORULUI)

Tragedie în 5 acte

de

GRILLPARZER.

Trad. în metru original

de

CONSTANTIN BERARIU.

Actul IV.

(Urmare.)

Sacerdotul:

Nu e bine, sigur.

Dar Hero nu va ști, că ne păzim
Cu luminări aprinse și cu flăcări
Să arătăm la dușmani și potrivnici
Prin stâncile, cu cari încins e țărutul,
Al' apei drumuri pline de pericol.
Deci spune-i!

Păzitorul:

Da, ca să-și mai bată joc!
Știa și totuși li ardea lumina.
De ce? Căci a vegheat, stăpâne!

Sacerdotul:

Da?

Păzitorul:

Până'n crăpatul zilei. Sus era
Un sgomot nepetrus și plin de taină,

Părea un neastempăr pretutindeni,
Mișcări trezite în regiunea întregă:
Prin frunze foșnări miraculoase
Precum de vânt, dar vânturi nu suflară;
Luna prin aer, răsuna pământul,
Și cauză pentru toate nicăire!
Mai sus săltau la țerm a mării valuri,
Și stelele, ca ochii, cari îndeamnă,
Scelipiau prin taina nopții nepetrusă.
În turnul ei se concentra mișcarea
Cu întreg miraculosu-i neastempăr.
De câte ori am alergat spre turn,
Crezând, că voiu desvélul enigma!
Privind în sus vedeam lumina numai,
Ea strălucia la Hero din fereastră.
O umbră de bărbat odată totuși
Din țerm la turn pără că alergase,
Dar' urmărind, eu n'am aflat nimica;
Și ca nainte sgomot, neastempăr
Cutriera împregiurimea tainic.

Sacerdotul:

Se vede dar' minunea'n întregime,
Cu cauză și efect, era în tine.

Păzitorul:

Stăpâne! Dar' de ce lumina arse,
Precum v'am zis, din seară până'n zori?
Când nălucirea m'a umplut de furii,
Întrat-am în clădire, colo în partea,
În care locuinți au servitorii.

Colo întâiu am întâlnit pe Iante
Ca zina îmbrăcată și gătită.

Sacerdotul:

Ușor enigma se desleagă. Chiam'o,
Întreabă-o pe fată. Știi tu doară,
Ades ti place, ca să facă șotii.

Păzitorul:

Credeam și eu, d'aceea am muștrat-o;
De ce lumina însă în fereastră?
Apoi, numai acum, cutrierând-o lumea
Hup! un bărbat în spuma mării sare.
Și în acel moment și Hero ese
Din tuș, aproape la trei pași.

Sacerdotul:

Când vrei să bănuiești, alege-ți alții,
De semeni de ai tăi să legi prepusul.

Păzitorul:

De semeni?
O, eu vęd! nici minte
Nici judecată servitorul n'are!

Sacerdotul:

Să-mi chemi pe Iante!

Păzitorul:

Dar' stăpâne, lampa!

Sacerdotul:

Pe Iante, zic eu!

Păzitorul:

Și acel bărbat,

Ce a sărit în mare spre Abydos?

Sacerdotul:

Cum zici tu? — Spre Abydos?

Păzitorul:

Da!

Sacerdotul:

Abydos!

Să-mi chemi pe Iante!

Păzitorul:

Da!

Sacerdotul:

Sacerdotei —

(scotând o scrisoare din stin)

Să-i dai scrisoarea, e dela părinți
Acum de-abia sosită — ba, mai bine
Să lași — să zici, că am chemat pe
Iante.

(Păzitorul intră în turn)

Abydos!
De ce tresar, când îl aud cuvântul?
Cei doi străini n'au fost dela Abydos?
Și ei —? E nebunie, ca să cuget!
Dar' îndrăzneță este tinereța,
Nu-i place-a sta pe drum la jumătate
Și mai vęrtos de ce-i oprit se prinde.
N'au încercat în luncă întâlnirea,
Ce prin sosirea mea a fost curmată?

dl Dr. Liv. de Lemeny. Esc. Sa Mitropolitul pe baza dispozițiilor stat. organ. pe cei aleși li declară de întăriți. Drept controlor și refer. în senatul episcopesc va fi ales protopresb. N. Ivan din Alba-Iulia.

Intre cei căzuți la locul prim se numără avocatul Dr. Nic. Olariu, fost asesor și controlor archidieceșan în restimp de 5 ani consecutivi. Acest om, odată agreat al puterii, a făcut ca puțini alții, fel de fel de servicii, scotând cu degetele-i proprii jaurul în favoarea celor-azi datu-l-au din șirul celor-azi agreați erau. Cei-ce ca dușmani erau priviți, înzadar au apelat la simțămintele creștinești ale votanților, arătând, cum acest om subtras a fost dela afacerile sale advocaționale și și-a pierdut clientela, nimic n'a folosit. Această procedură servească și ea ca un „Memento” pentru cei-ce nu cu mintea lor, ci cu capul altora deprinși sunt a cugeta și a judeca.

Ni-se scrie din Sibiu:

În legătură cu alegerile de asesori consistoriali în senatul școlar și episcopesc de ieri, Escelența Sa Mitropolitul, în ședința sinodală de azi, 10 Maiu c., înainte de a se trece la ordinea zilei cere să se treacă la protocol următoarea declarație a sa: „Totdeauna am recunoscut și recunosc deplina libertate a venerabilului sinod, ca acțiunile sale să și-le facă independent și după cea mai bună a sa chibzuială. Așa și alegerea pentru senatul episcopesc și școlar, întemplată ieri, a făcut-o în drept, dar' ca nu cumva cineva din afară doară de sinod, să vie la presupunerea, că combinările de ieri pentru acele senate, ar fi fost poate influințate de mine, ori că așa fi fost și eu înțeles cu ele, declar că la alegerea făcută ieri, pentru reconstituirea senatului episcopesc, nu s'au luat în considerare propunerile și recomandările, pe care le-am făcut în conferința ce a premers alegerii”.

Cum adevă: Sinodul archidieceșan să fi făcut ceva împotriva voinței I. P. S. Sale Mitropolitului Miron și a d-lui P. Cosma? Nu vor fi aceste cuvinte numai o — scuza!

Un proces interesant.

Luni, în 10 Maiu n., s'a pertractat înaintea curții cu jurați din Budapesta un interesant proces de presă, intentat în contra unui anumit Dr. Eugen Smitt, fost odinioară oficiant în ministeriul ung. de justiție, pentru un articol publicat în foaia sa „Allam nélkül” (fără stat), în care procuratura a constatat agitațiune în contra statului și în

Și Hero — ea neștiutoare poate
Să poarte vină și păcat în sine.
E tineră și neumblată 'n lume.
Și nu-i deprinsă să evite răul,
Ba nici ca să-l cunoască. — E destul!
În pieptul meu un zeu se face mentor,
Să m'pedească, ce apoi e prea târziu.

(Păzitorul se întoarce):

Ei?

Păzitorul:

Pe lante ține Hero lângă sine.
Pe patu-i moale zace sacerdotă,
Copila în genunchi stă lângă ea
Și povestind pe Hero o petrece.
Te roagă —

Sacerdotul:

Cum întârzie? De ce?

Să zici, să vie lante la moment!

Păzitorul (se retrage în fund):

Dar'

Sacerdotul:

Deși de altfel bună și 'nțeleaptă —
Furia când se prinde de femei
La înțeleaptă este mai grozavă,
Decât ori-ce turbare a neroziei.

(Va urma.)

contra ordinii sociale existente. Acusatul este poreclit apostol al „anarchiei ideale”, pentru care Dr. Smitt de multă vreme scrie și pledează cu însuflețire cerbicioasă și-i prevestește mare viitor. Densul e născut rom.-catolic, însă chiar din timpul funcționării sale în ministeriu, unde a văzut pe-trecându-se cele mai oribile orgii și fără-de-legi, a eșit și din ministeriu și din stnul bisericeii, și a rămas fără de religie.

El așa susține și accentuează și în vorbirea sa de apărare înaintea judecătoreii, că: „Statul și banla de hoți stau pe aceeași basă morală juridică”.

Dinsul e convins, că mișelie este aceea, ce el ca mișelie vestește, și un vecinic adevăr sfânt rămâne ideea, în al cărei serviciu s'a pus și pentru care totdeauna și din toate puterile sale va lupta și mai departe.

„Aci sunt, — își încheie vorbirea sa de peste 1½ oră — nu însă ca acusat, căci eu n'am venit aici să mă apăr, ci să acuz și să osândesc. Dacă mă osândiți, aceasta pentru mine va fi glorie. Ideea mea își va percurge calea sa în lume și sunt sigur că ea va triumfa”.

După acusa procurorului și după vorbiri de apărare, presidentul dă curții cu jurați întrebările și paragraful, care dictează acusatului 5 ani de robie. Curtea cu jurați însă, după o consultare de ½ oră, pronunță cu 10 contra 2 voturi verdict de achitare, rămânând ca erariul să plătească toate spe-sele procesului.

E de tot interesant, că marele apostol al „Anarchiei ideale”, Dr. Smitt, este om sêrac și cu familie, cu toate acestea el a respins postul de oficiant în ministeriu, numind plata ce o primia „bani de ai statului pătați cu sânge” și mai bucuros prefera foame și sete, decât să stea și mai departe în serviciu cu astfel de remunerațiuni necinstite.

O aparițiune de tot caracteristică pentru timpul nostru în statul condus de nația maghiară.

NOUȚĂȚI

Arad, 12 Maiu st. n. 1897.

Consacrarea noului episcop al Lugojului. Blajul a avut Dumineca trecută, în 9 Maiu n., o frumoasă sărbare bisericească: consacrarea cu multă demnitate a noului episcop al Lugojului, Dr. Demetriu Radu. La săvârșirea actului multă lume și aleasă a fost adunată din multe părți ale provinciei mitropolitane.

Din cler au fost de față pe lângă I. P. Sa Mitropolitul: Ex. Sa episcopul Mihail Pavel, reprezentanții clerului din diecesa Lugojului, în frunte cu veteranul preposit al capitolului Stefan Moldovan, care în urma unei frumoase vorbiri, a prezentat noului episcop semnele de omagiu și supunere: o cruce la piept, o cruce pe masă și un inel dăruite de clerul diecesei, pe cari noul prelat le-a primit prin o cuvântare de mulțumită. Episcopul Szabó dela Gherla n'e putut lua parte fiind oprit de „pedeci neprevăzute”. În schimb însă a venit la sărbare arhiepiscopul latin Hornstein din București, unde noul episcop a petrecut mai mult timp.

Ceremonia consacării s'a făcut conform rînduilor prescise: Mitropolitul cu glas tare a pus noului prelat întrebările obișnuite; s'au cetit apoi actele de numire și de preconisare, după care noul episcop a rostit mărturisirile de credință: Îndosebi solemn a fost jurământul de obediență față cu scaunul papal, de supunere față cu mitropolitul și de fidelitate față cu Majestatea Sa.

Cântările liturgiei, care a fost oficiată de consacratul episcop, asistat de un mare număr de preoți, le-a executat cu o rară precisiune corul dlui Iacob Murășan storcând admirațiunea publicului mai ales prin executarea irmosului și a pricesnei, „Ochiul inimii mele”, care e una dintre cele mai perfecte compozițiuni ale dlui Murășan.

La finea liturgiei, I. P. S. Sa Mitropolitul a rostit câtră noul episcop o cuvântare aleasă, căreia nou-chirotonitul episcop a răspuns prin cuvinte frumoase și pline de înălțare sufletească. — Instalarea în Lugoj se va face, după-cum am anunțat și noi, Dumineca viitoare, în 4/16 Maiu.

Dela curtea domnitoare. Majestatea Sa Monarchul a prmit alaltă-eri în audiență pe noul consul sêrbesc Mihailovici, care și-a prezentat scrisorile de acreditare; ear' după amezzi pe contele Goluchowski și pe principele Filip de Coburg. — Din pricina morții principelui d'Aumale, Maj. Sa a dispus un doliu de curte de 16 zile, începând cu ziua de azi.

Preot condamnat. La pertractarea finală, ținută Luni înaintea curții cu jurați din Seghedin, preotul sêrb Ioan Gavrilovici din comuna Desc, a fost condamnat la amendă în bani de 270 fl. și la suportarea speșelor de proces. Causa procesului a fost un articol, publicat anul trecut de condamnatul preot în ziarul „Zastava”, sub titlul „Sêlbătécie ne mai auzită” la adresa notarului Lankovics din comuna sa, care cu prilegiul sêrbărilor millenare a cântat în biserică cu mai mulți inteligenți „Szózat”-ul unguresc. Din această cauză notarul a intentat în contra preotului proces nu numai pentru vătămarea de onoare, ci — precum zice el — „fiindcă prin articolul său preotul Gavrilovici a defaimat și „Szózat”-ul, numindu-l cântec de cărciumă”. — Natural, că aceasta e „crimă” oribilă, și jurații din Seghedin au trebuit să osândească pe „criminalist”.

Ciupercă. Învățăturile marelui „patriot” Moldovan Gergely totuși au prins, și încl prin Sătmar. Nu însă printre oamenii dlui Dr. V. Lucaciu, ci printre amicii lui Dredean Jenő, cari au înființat adevă o foaie, „Szatmáry Ellenör”, cu scop să împrietenească pe Români cu Ungurii. Redactor al foii este Pap Lajos, ear' ca colaboratori externi se iscălesc Fodor György, Marosán Viktor (de ce nu Gyözö?)... Dredean Jenő (cel pe care Daján Illés l'a folosit să „omoare” (?) pe dl Lucaciu) va veni și el azi-mâne...

Lac să fie, că broaște sunt destule!

Profesor definitiv la seminarul „Andreian” din Sibiu a fost ales în ședința din 6 Maiu c. a sinodului archidieceșan, cu aproape totalitatea voturilor, prof. suplent Dr. Ioan Stroia, cler. abs. și absolvent în filosofie și cu examen de calificățiune profesorală. Intre recurenți a fost și profesorul Dr. Petru Ionescu, dela preparandia din Caransebeș și Aurel Pipos, prof. în România, cărora însă le-a lipsit examenul de calificățiune profesorală.

Sesiunea sinodului archidieceșan pentru anul 1897 s'a încheiat în 10 Maiu c. n. la orele 8 seara. La cuvântul presidentului Mitropolit, a răspuns în numele sinodului deputatul Tureu din Făgăraș.

Înmormântarea lui Iosif Pop, proprietar în Sibiu și vicepresident al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului” s'a făcut Joi la orele 3 d. a. La actul funebrel a celebrat pîrintele Petru Simion și George Bobeș. La casa răposatului a ținut un frumos discurs funebrel G. Bobeș, ear' în cimitir presidentul Reuniunii, dl D. Comșa a ținut să arete prin un discurs bine simțit, meritele regretatului vicepresident pentru Reuniunea, ai cărei conducători fi-rești lipseau din fruntea ei.

Reposatul Pop, prin inima-i nobilă și prin naturul fericit a cucerit simpatiile cunoscuților. Reuniunea a depus o coroană pe sicriul reposatului cu inscripția: „Regretatului vicepresident Iosif Pop” „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiului.” O mamă tristată cu 4 copii minoreni deplâng trecerea din viață a acestui suflet nobil. În veci pomenirea lui.

Logodnă. Domnul Dr. Ioan Radu, profesor la gimnasiul din Brad și domnișoara Iolanta I. Robotin din Poiana (lângă Zlatna) fi-danțați. — Felicitările noastre!

Biruințele antisemiților în Viena. Luni, în 10 Maiu n. s'a săvârșit în Viena alegerea de membri districtuali municipali. În toate districtele orașului, chiar și în centru și în Leopoldstat, unde până acum totdeauna au fost aleși liberalii, de astă-dată fără excepție au învins antisemiții.

Contra Jidovilor. Din Varșovia se scrie, că în Cantacuzos s'a petrecut zilele acestea o mare revoltă în contra Jidovilor. Poporațiunea agitată li-a jăfuit prăvăliile și li-a dărmat casele până la pământ, cruțându-le numai sinagoga. Până a veni miliția, poporațiunea comunei a ucis trei Jidani.

Un oraș de mine în pericol. Din Oena-Slatina (comitatul Marmăției) sosesc știri foarte îngrijitoare. Vestitele ocne de sare de acolo sunt azi pline de apă, ear' de-a-supra lor pământul necontenit se surpă și se cufundă. Până mai ieri s'au cufundat două case erariale și o parte a locuinței directorului erarial; bolta bisericeii s'a despicat și o parte a ei a căzut dărmată în mijlocul bisericeii. Locuitorii sînt cuprinși de o spaimă groznică, și e mare teamă, că în chipul acesta se va cufunda întreaga comună.

Gimnasiu românesc în Cernăuț. După o știre din Viena publicată și de foile maghiare din Budapesta, ministrul-president austriac, contele Badeni, a promis deputaților români bucovineni din Reichsrath, că în budgetul anului viitor se vor lua și spe-sele pentru înființarea unui gimnasiu românesc în Cernăuț.

Explosiune oribilă. În orașul Linz s'a întemplat Vineria trecută o groznică exploziune de gaz într'o fabrică. Explosiunea a fost atât de puternică, încât a dărmat pe loc întreaga fabrică, o zidire cu trei etaje, și a sguduit puternic și o clădire din vecinătate.

Posta redacțiunii.

Sph. Câte-va rënduri măcar! M. s.

V. Sibiu. Se începe Sâmbătă.

P. în B-a. Da, I. Ghica are doi fii. Unul (Dumitru) este secretar general al ministerului de externe.

ULTIME ȘTIRI

Războiul greco-turc.

Larissa, 12 Maiu.

Cavaleria grecească trimisă în recunoaștere, a descoperit că Turcii se apropie de Domocos pentru a-l impresura din toate părțile. Deși Grecii s'au întărit bine din toate părțile, totuși nu mai e îndoială, că orașul va fi ocupat de Turci. Edhem-pașa a și plecat d'aici, să conducă în persoană luptele la asalt.

Eri avangarda celor două trupe s'au ciocnit de mai multe-ori.

Atena, 12 Maiu n.

Guvernul grecesc a primit ca Germania să intervină pentru a se încheia pacea, cu condițiune ca trupele grecești să fie rechemate din Creta, cărei i se va da apoi autonomie.

În urma accstora represintanții tuturor puterilor au oferit Greciei să-i mijlocească o pace cu Turcia, ceea ce guvernul elin a primit îndată, punându-și astfel soarta în mâinile marilor puteri.

Redactor responsabil: Ioan Russu Striann.

„SĒLĂGIANA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI DE ECONOMII ÎN ȘIBOU

P. T.

În adunarea generală constituantă, ținută în ziua de astăzi, decizându-se înființarea institutului de credit și de economii „SĒLĂGIANA“ cu capital social de 90.000 **lei** (180.000 coroane), domnii acționari cu provocare la punctul 4 din **prospect** sunt rugați, ca să binevoască a plăti după fie-care acțiune până la 4 Iunie câte 5 fl., ear' până la 4 Iulie alți 5 fl.

Fiindcă conform §-lui 159 din legea comercială firma institutului nu se poate înregistra și institutul nu-și poate începe activitatea sa până când nu vor fi plătite susamintitele versamente după fie-care acțiune, ar fi foarte de dorit, ca toți domnii acționari deja până la termenul prim, adică până la 4 Iunie să plătească ambele versamente, ca așa imediat să putem face pașii necesari pentru înregistrarea firmei și începerea activității institutului.

După versamentele neplătite la termen se vor calcula 8% interese de întârziere, ear' după versamentele plătite înainte de termen se vor plăti 6% interese.

Toți banii și corespondențele în afacerile institutului „SĒLĂGIANA“ până la înactivarea acestuia sunt a se trimite la adresa bancii „Sylvania“ în Șimleu (Szilagy-Somlyo). Plătirile se cuitează în titlul provisor.

Șibou, la 4 Maiu 1897.

Cu stimă:

Direcțiunea institutului

„SĒLĂGIANA“.

[65] 1-1

Färber Lajos și frații

„LA URSUL NEGRU“ în Arad, colțul Hunyadi și szabadsäg tér.

BĂCĂNIE

Vinde en gros și en detail (în mare și cu mărunțișul).

Recomandă:

tot felul de *ape minerale* de beut pe întreg saisonul, în sticle umplute din anul aceste, dela cele mai renumite isvoare de cură.Cele mai proaspete și bune **semințe** precum: *trifoiu, luțernă, napi, de straturi, flori* și diferite *plantațiuni* pentru *îngrădit*, etc. etc.**Văpsell** pentru *zugrăvi* și pentru *vărui*, *colori* în toate nuanțele, pentru *văpsit padimente, ceară albă și galbenă* pentru parchete.

CAFEA, ZACHAR, UREZ, etc. etc.

Vinuri: *alb și roșu, Cogniar, malaga, cheri și madera.*

Afară de acestea sunt în plăcuta pozițiune a servi p. t. public cu cele mai gustoase articole ce se țin de băcănie.

Dispon și de *magazia fabricii de gips* ce-l dau cu cele mai moderate prețuri.

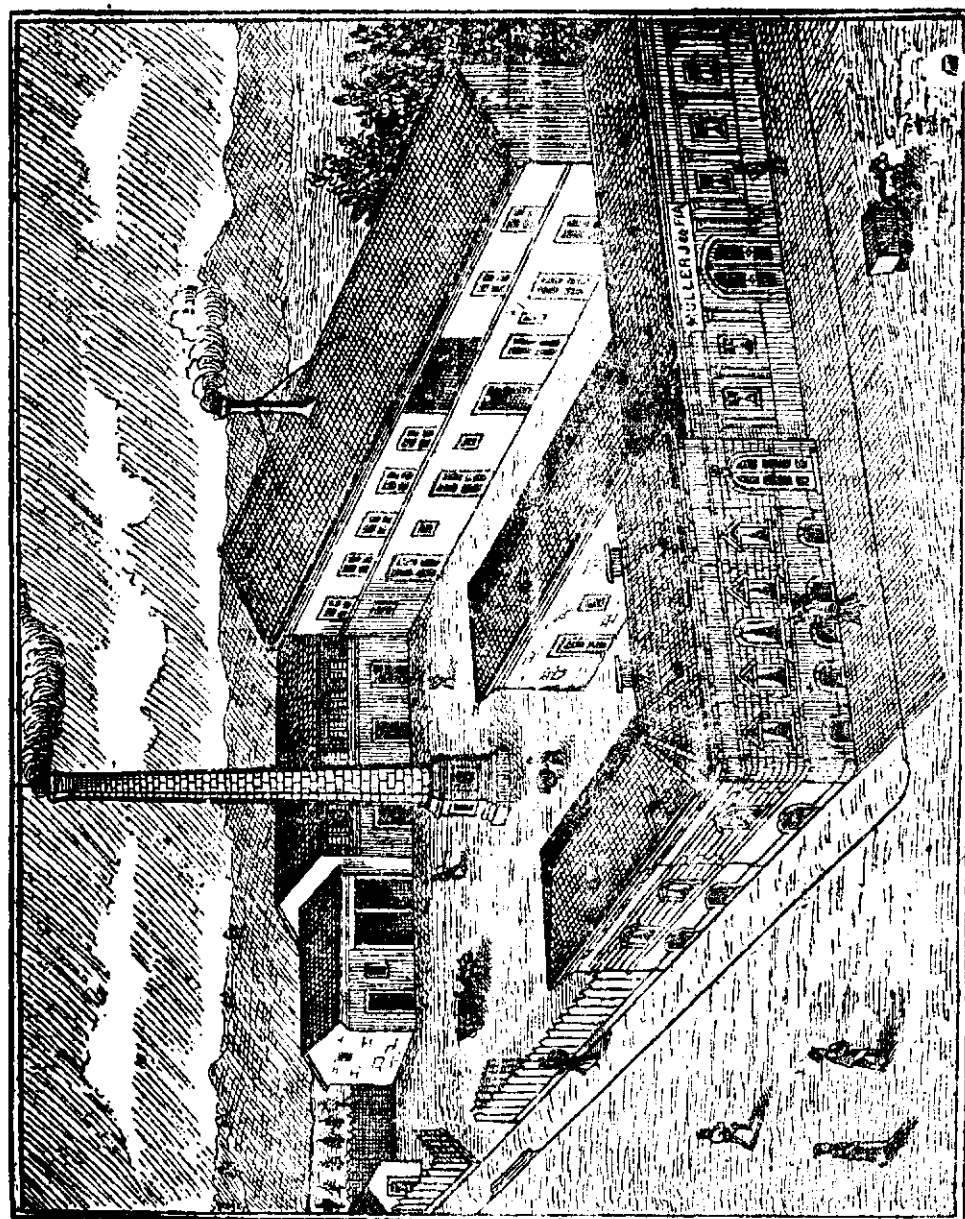
(31) 10-10

Comandele ce se fac din provincă, se execută prompt și cu multă în grijire, emblașiul nu se socoteste.

I. Müler și Fiul

Fabrică de colorat și curățit chemice stoffe și vestminte în Arad.

Recomandă în atențiunea onor. public fabrica sa chimică provăzută cu mașini construite după sistemul cel mai nou, și arangiată cu vapor, pentru colorarea și curățirea de tot felul de stoffe și mătăsă, pe baza experiențelor câștigate atât în fabricile din țară, cât și din străinătate.

Construită la 1858

Construită la 1858

Chemice se curățesc: tot soiul de vestminte *bărbătești, femeiești* și pentru *băveți* (oricât de bogat decorate ar fi, fără a le desface), *uniforme, paltoane, satie de bal, cravate, tepichuri, broderii, perdele, dantele* etc. etc., pe lângă garanță că pe vestmintele curățite de noi petele de mai înainte *niciodată nu vor mai reapare* și că vestimentul primește o înfățișare cu totul nouă.

Rugăm și pe viitor încrederea onor. public, de până aci.

Cu deosebită stimă

Müler și Fiul.

[30] 10-10